

RECENZIJOS, APŽVALGOS, INFORMACIJOS, BIBLIOGRAFIJA

E. WÜSTERIS IR E. DREZENAS –
TERMINOLOGIJOS PRADININKAI IR ESPERANTOLOGAI

Anotacija

Terminologijos pradininkai ir žymiausi jos atstovai E. Wüsteris, E. Drezenas, W. Ostwaldas, A. Warneris buvo ir garsūs esperantininkai, taip pat esperantologai ir interlingvistai. Ne atsitiktinumas, kad puikus esperanto ir kitų dirbtinių kalbų lingvистinės bazės išmanymas, sugebėjimas jas gretinti su tautinėmis kalbomis, kurių tam tikros ypatybės ir elementai susieti su dirbtinėmis kalbomis, buvo nemenka paskata labai specifinei, labiausiai formalizuotai kalbos sričiai terminijai, sąvokų kūrimui, skirstymui ir įvardijimui, norminimui ir (arba) standartizavimui. Juk čia reikia ypatingo tikslumo, aiškumo, vienareikšmiškumo, pageidautinas (bet neprivalus) ekvivalentumas kitų kalbų atitinkamiems terminams.

K. Gaivenio knygos *Lietuvių terminologija: teorijos ir tvarkybos metmenys* (2002) pabaigoje pristatomos kelios terminologijos teorijos ir jų autoriai. Šiek tiek vietos skirta ir E. Wüsteriui (Gaivenis 2002: 116, 121, 131). 1992 m. Jūrmaloje vyko konferencija, skirta E. Drezeno 100-osioms gimimo metinėms, 2002 m. Rygoje – 110-osioms gimimo metinėms. Pastarojoje V. Skujina skaitė pranešimą „Ernestas Drezenas ir dabartinė terminologijos teorija ir praktika“ (Auksoriūtė, Labanauskienė 2002: 123–124). Tačiau tai beveik ir viskas, ką apie juos pavyko rasti lietuviškai^{*}.

Peržiūrėjus Lietuvos esperantininkų sąjungos bibliotekos katalogą, rasta labai daug medžiagos apie E. Wüsterį ir E. Drezeną. Todėl nutarta parengti pažintinį straipsnį, kuris galbūt bus įdomus besidomintiems terminologija.

Tikslas ir uždaviniai: aptarti E. Wüsterio ir E. Drezeno terminologijos darbus, atskleisti esperanto kalbos pėdsakus juose.

Objektas: E. Wüsterio ir E. Drezeno bendradarbiavimas terminologijos srityje, jų esperantiniai ryšiai.

^{*} *Terminologija* gana reikšminga publikacija yra paminėjusi E. Wüsterio šimtmetį – žr. J. Gaivenytė. Terminologijos teorijos pradininkui Eugeniui Wüsteriui – 100 metų. – *Terminologija* 5, 1998, 126–129.

Metodai: analitinis, aprašomasis.

Tyrimo duomenys: esperanto kalba parengtos monografijos ir straipsniai, nagrinėjantys E. Wüsterio ir E. Drezeno veiklą.

Rezultatai: esperanto ir kitų dirbtinių kalbų gramatikos ir logikos principų taikymas kalbos norminimo darbe turėjo poveikio standartizuojant technikos kalbą ir kuriant jos terminus. Tą įrodo dviejų terminologijos pradininkų, esperantologų – E. Wüsterio ir E. Drezeno – veikla ir bendradarbiavimas.

Tarp esperantologijos ir terminologijos, kuri tiria specialiosios leksikos tvarkymo, norminimo ir planavimo principus, yra gana daug sąsajų, tačiau abiem pusėms tai nėra gerai žinoma. Už esperantininkų judėjimo ribų rimti mokslininkai dažnai net neįsivaizduoja, kad palyginti nauja, bet svarbi, protingam pasaulinės ekonomikos vystymui ir komercijai reikšminga disciplina gali turėti ką nors bendra su „nerimtu pomėgiu“ – dirbtinėmis kalbomis. Net esperanto bendruomenėje tos sąsajos nėra gerai žinomos. Galbūt todėl, kad keletas pradininkų, tarsi, o gal ir iš tiesų, atsispyrę nuo dirbtinės kalbos pagrindo, vėliau daugiau dėmesio skyrė moksliniam darbui negu pačiai dirbtinei kalbai. Regis, atėjo laikas atkreipti dėmesį į faktus, kurie yra ne tik įdomios istorinės detalės, bet gali būti naudingi racionaliam kalbos vartojimui. Gal visai ne atsitiktinumas, kad daugelis žmonių, kurie suvaidino ypač reikšmingą vaidmenį terminologijos raidoje, anksčiau rimtai domėjosi dirbtinėmis kalbomis. Tarp jų galima minėti du ryškiausius, labiausiai pasižymėjusius – Eugeną Wüsterį ir Ernestą Drezeną.

E. Wüsteris (1898–1977)

Eugenas Wüsteris gimė 1898 m. spalio 3 d. Wieselyje (Austrija, netoli Vienos) vokiečių kilmės fabrikanto šeimoje, turėjusioje pjūklų ir metalo valcavimo gamyklą su vietine elektrine. 15 metų gimnazistas atsitiktinai aptiko esperanto kalbos vadovėlį. Jis greitai išmoko šią kalbą, ėmė jos mokytį draugus, vertė grožinę literatūrą, rašė eiles ir straipsnius. Būdamas 19 metų iš „nereikšmingo leidėjo“ gavo pasiūlymą parengti *esperanto žodyną*, „projektas greitai išsiplėtė į enciklopedinį žodyną, kuris drastiškai prano ko mažos spaustuvės galimybes“ (Wüster 1974: 435). Laimci, leidykla *Hirt & Sohn* (Leipcigas) investavo į būsimą veikalą 100 000 markių ir „sutartinį

honorarą“. 1923 m. pasirodė pirmasis sąsiuvinis (apie 200 p.). Įvadinėje dalyje, suskirstytoje į keturis sąsiuvinius, buvo kalbama apie esperantologijos (= terminologijos) principus.

1927 m., tapęs diplomuotu inžinieriumi, E. Wüsteris nutarė: „žinias ir dokumentus, kuriuos surinkau dirbdamas enciklopedinį darbą, panaudoti daktaro disertacijai“ (Wüster 1974: 27). Kiek galėdama šį projektą palaikė Vokietijos standartizacijos komisija. Po dvejų metų buvo parengtas 20 segtuvų rankraštis, bet moksliniai vadovai jo nepriėmė kaip *nepausdintino*. Tačiau dėl savo *Enciklopedinio žodyno* reikalų autorius jau buvo pažįstamas su Štutgarto aukštosios technikos mokyklos rektoriumi ir dviem profesoriais, ir ten disertacijos gynimas vyko be kliūčių. Dar viena sėkmė publikuojant – E. Wüsteris gavo paramą iš Prūsijos architektūros akademijos ir rado VDI (*Verein Deutscher Ingenieure – Vokietijos inžinierių sąjungą*) leidyklą, kuri pajėgė išspausdinti ir įrišti labai sudėtingą 446 puslapių veikalą per rekordiškai trumpą laiką – 4 savaites. Taip 1931 m. pasirodė *Technikos, ypač elektrotechnikos, kalbos tarptautinis standartizavimas*, kuris tuoj buvo pripažintas technikos ir kalbos specialistų. Ligi šių dienų tai pagrindinis terminologijos dokumentas.

Dėl šio veikalo unikalumo inžinierius E. Wüsteris jau jo išleidimo metais buvo pakviestas į tarptautinį lingvistų kongresą Ženevoje. Nuo 1932 m. jis dalyvavo rengiant *Tarptautinį elektrotechnikos žodyną* ir bendradarbiavo Tarptautinėje nacionalinių standartizacijos organizacijų federacijoje (*ISA – International Federation of the National Standardizing Associations*). 1934 m. jis pasiūlė steigti terminologijos komitetą, kurio veiklai vėliau pats ir vadovavo.

Reikia pažymėti dar keletą jo įvairiašakių darbų viršūnių:

1950 m. *ECE (Economic Commission for Europe)* paskyrė jį vadovauti tarptautinio sąvokų žodyno *The Machine Tool* kūrimo darbui. Šis pavyzdinis terminologijos veikalas pasirodė 1968 m.

1971 m. įkūrė *INFOTERMą (International Information Centre for Terminology – Tarptautinis terminologijos informacijos centras)*.

1972 m. gavo Vienos universiteto garbės profesoriaus vardą, suteikiantį teisę dėstyti leksikologiją, leksikografiją, ypač terminologiją ir kalbos norminimą.

E. Wüsteris yra tarptautiniu mastu pripažintas bendrosios terminologijos pradininkas.

E. Drezenas (1892–1937)

Ernestas Vilhelmas Drezenas gimė 1892 m. lapkričio 14 d. Liepojoje (Latvija). Pirmoji berniuko gimtoji kalba buvo latvių, antroji vokiečių. Rusų kalbą jis išmoko septynerių metų. Septyniolikos – ido (vienas iš esperanto kalbos tobulinimo projektų), esperanto, prancūzų ir anglų kalbas. Jis buvo inžinierius, karininkas, valstybės tarnautojas.

1921 m. E. Drezenas buvo vienas iš iniciatorių steigiant Sovietų Respublikų esperantininkų sąjungą (*SEU – Sovetrespublika Esperantista Unuiĝo*), tapo jos atsakinguoju sekretoriumi ir šiame poste liko iki pat savo gyvenimo pabaigos. E. Drezenas laikomas sovietinės interlingvistikos pradininku. 1921–1932 m. jis paskelbė daugybę straipsnių ir 15 monografijų apie komunikacijos tarptautine kalba teoriją ir apie dirbtinių kalbų istoriją (ypač esperantiškai). 1924–1933 m. – 13 knygų ir brošiūrų apie mokslinį darbo organizavimą. 1934–1936 m. pasirodė 4 leidiniai apie tautinių kalbų mokslo ir technikos terminų tarptautinimą ir norminimą, tarp jų rusiškas E. Wüsterio disertacijos variantas, išleistas 1935 m. Maskvoje.

Tuo laiku E. Drezenas jau buvo Sovietų Sąjungos mokslų akademijos Technikos ir terminologijos komisijos narys (Kuznecov 1991: 27). 1934 m. jam patikėta užduotis sukurti mokslo ir technikos terminų ir posakių norminimo komisiją prie Valstybinio norminimo komiteto ir jai vadovauti. 1937 m. balandžio 14 d. E. Drezenas buvo areštuotas kartu su bendradarbių grupe *SEU* centriniame komitete. Tų pačių metų spalio 27 d. nuteistas mirti ir sušaudytas. Po 20 metų (1957 m. gegužės 11 d.) reabilituotas „dėl visiško nusikaltimo sudėties nebuvimo“ (Stepanov 1992: 9).

Jų bendradarbiavimas

Pirmasis abiejų inžinierių, interlingvistų, terminologų susitikimas įvyko Berlyne 1928 m., kai jaunasis E. Wüsteris buvo ką tik gavęs spausdintas instrukcijas bendradarbiauti su Alfredu Schlomannu, „technikos žodžių sritys pradininku“ (Wüster 1974: 434). Savo atsiminimuose E. Wüsteris apie šį susitikimą rašo: „Tuo laiku kartais mane aplankydavo gana jaunas, vikrus rusas su kepure su snapeliu, buvęs caro karininkas, Pabaltijo kilmės, kaip vėliau sužinojau. Tai buvo Ernestas Drezenas, vėliau įsitraukęs į tarptautinį terminijos standartizavimą“ (ten pat, 436).

1931 m., tuoj po E. Wüsterio *Technikos kalbos tarptautinio standartizavimo* pasirodymo, E. Drezenas pasirūpino, kad Sovietų Sąjungos mokslų akademija atliktų šio veikalo ekspertizę. Remiantis jos labai teigiama išvada, 5 asmenų grupė, vadovaujama E. Drezeno, gavo užduotį peržiūrėti ir išversti veikalą. Šiek tiek kupiūruotas *Technikos kalbos tarptautinis standartizavimas* rusų kalba išleistas 1935 m. pabaigoje. 1936 m. pradžioje visi 3 000 egzempliorių buvo parduoti.

E. Wüsteris ir E. Drezenas bendravo iki pat E. Drezeno suėmimo. Tai liudija jų laišakai, kuriuos tyrinėjo vienas žymiausių šiuolaikinių interlingvistų D. Blanke, E. Wüsterio kolega ir draugas.

ISA – 1928 m. 17 nacionalinių standartizacijos organizacijų įkurta federacija. Ji rūpinosi visų rūšių pasaulinių matavimo vienetų ir techninių parametrų suvienodinimu, kol Antrasis pasaulinis karas nutraukė jos veiklą.

Įvairių šakų specialistai sprendė savo problemas Technikos komitetuose, sunumeruotuose nuo 1 iki 36. Šie komitetai vis labiau rūpinosi konkrečių sričių terminijos problemomis, vadovaudamiesi supratimu, kad technikos objektų standartizavimas lemia tikslų įvardijimą. Kadangi atskiros mokslo šakos niekada nebūna griežtai atsiribojusios, reikėjo rengti kiek galima plačiau suprantamus pagrindinius principus ir ieškoti kalbos priemonių visoms sritims, kad palengvėtų tarpusavio supratimas ir tarptautinis bendradarbiavimas.

1934 m., rengdamasi savo konferencijai Stokholme, kuri turėjo įvykti 1936 m., ISA gavo sovietinės delegacijos *Raportą*, pasirašytą E. Drezeno (Дрезен 1936). Jau 1935 m. A. Samojlenko, E. Wüsterio bendradarbio, esperantiškas *Raporto* vertimas išspausdintas Maskvoje ir Amsterdame (Drezen 1935). Vėliau perspausdintas 1983 m. su A. Warnerio pabaigos žodžiu, kur ši knyga vadinama „terminologijos klasika“ (Warner 1983: 84). *Raportas* baigiamas dviem pasiūlymais: įsteigti Terminologijos komitetą ir sukurti tarptautinį terminijos kodą. Abu pasiūlymai buvo priimti vienbalsiai (jau 19 tautinių standartizacijos organizacijų). Sovietų Sąjunga (E. Drezeno vardu) gavo užduotį sukurti šį kodą. Konkretus pasiūlymas į ISA Bazelyje atėjo 1935 m. birželio 7 d. Sąrašą daugiausia sudarė esperanto morfemos. 1936 m. vasaros pabaigoje Budapešte įvyko pirmoji naujojo Terminologijos komiteto ISA 37 konferencija, kuri turėjo apsispręsti dėl siūlomo kodo. Birželio pabaigoje Vienoje vyko tarptautinis parengiamasis posėdis. Gausiai dalyvavo ir atsiuntė daugybę laiškų okcidentalio (viena iš

dirbtinių kalbų, Edgardo De Wahlio 1922 m. kūrinys) atstovai. Jie argumentavo prieš esperanto kalbą ir labiau už natūralistines, t. y. dabar vartojamų kalbų tarptautiniam bendravimui pritaikytas kodo formas. Tai sukėlė sąmyšį. E. Drezenas, nepaisant didelių pastangų (taip pat ir E. Wüsterio), negalėjo dalyvauti debatuose nei Vienoje, nei Budapešte. Juose okcidentalio atstovai taip pat labai argumentavo už savo natūralistinę dirbtinę kalbą.

Sprendimo dėl kodo nebuvo įmanoma priimti. 1937 m. Paryžiuje dalykas ir vėl buvo atidėtas. Tik 1938 m. Berlyne įvairių sričių specialistai priėmė rezoliuciją: „Manoma, kad reikia sukurti darnias kodo žodžių darybos taisykles. <...> šios taisyklės būtų dalis terminijos rakto jau egzistuojantiems tarptautiniams terminams. Jos neturi nei prievarta maišyti kalbų, nei deformuoti žodžių, kurių formos jau yra beveik tarptautinės“ (Wüster 1974: 425). Taigi pirmasis konkretus pasiūlytas kodas nebuvo priimtas. Nors terminologijos kodo idėja, pasiūlyta E. Drezeno, 1938 m. ISA komiteto nebuvo priimta, E. Wüsteris niekada jos neatsisakė. Priešingai – galimybė tarptautinių žodžių šaknų (ypač lotyniškos kilmės) pagrindu sukurti identiškus terminus įvairiose kalbose ir taip palengvinti mokslinį ir techninį tarpusavio supratimą, jį vis iš naujo užburdavo. E. Wüsteris paliko parengtą didžiulės apimties rankraštį *Radicularium + Affixarium*, kurį ir dabar galima gauti iš *INFOTERMo* kaip mikrofilmą.

Trejus metus (1936–1939) ISA 37 rengė pagrindinius kuo didesniai kalbų skaičiui tinkančius terminologijos principus, taikytinus įvairiose mokslo ir technikos srityse. Komitetas parengė (Felber 1994: 44) ISA žodynų rengimo nurodymus, jų rengimo perspektyvas, tarptautines tarptautinių terminų taisykles, bibliografines šakinių žodynų rodykles. Atskirai minėtini tarptautiniai įvardijimo, sąvokų ir terminų vienodinimo principai.

Po karo naujai įsteigtame ISO (*International Organization for Standardization* – *Tarptautinė standartizacijos organizacija*) Terminologijos komitete, pavadintame ISO/TC 37 (terminology-principles and co-ordination) prie jų nebuvo grįžta.

1932 m. Paryžiuje vyko Pasaulinis elektrotechnikos kongresas. E. Wüsteris, kurio knyga apie kalbos standartizavimą „ypač elektrotechnikoje“ ką tik buvo labai palankiai sutikta, skaitė pranešimą. Vyko karšta diskusija. Buvo siūlyta priimti esperanto kalbą, rengiant *Tarptautinį elektrotechnikos žodyną*. Tai vienas svarbiausių, trukusių ilgiau negu 20 metų IEC (*Interna-*

tional Electrotechnical Commission – Tarptautinė elektrotechnikos komisija) darbų. E. Wüsteris buvo nuolatinis Austrijos atstovas, teikė vokiečių kalbos konsultacijas. Tačiau, kol jis buvo išrinktas rūpintis dirbtinių kalbų terminais, buvo daug kivirčų. Esperanto kalbai palaikyti 30 elektrotechnikos specialistų (ne tik iš Vakarų Europos) rašo bendrą laišką, o iš Sovietų Sąjungos ateina tos pačios krypties dviejų organizacijų oficialių nomenklatūros darbuotojų raštas. Vienas jų buvo E. Drezeno. Kai 1938 m. pasirodė pirmasis *IEV (Internacia Elektrotechnika Vortaro – Tarptautinis elektrotechnikos žodynas)*, pagrindinės kalbos buvo prancūzų ir anglų, bet, šalia vokiečių, italų ir ispanų, lygiateisė buvo ir esperanto kalba.

Atspindžiai šiandien

Žiūrint retrospektyviai, visi ankstesni tyrimai ir organizacinės pastangos gali atrodyti tik kaip parengiamieji bandymai vienam brandžiam terminologijos medžio vaisiui – mašininių įrankių baziniam terminynui.

1950 m. *ECE (Economic Commission for Europe – Europos ekonomikos komisija prie Jungtinių Tautų)* nusprendė parengti žodyną – testą kaip daugiakalbių terminynų taikymo parengiamąjį projektą. Buvo pasirinkta sritis – mašininiai įrankiai, jų bendrosios pagrindinės sąvokos. Kaip pagrindiniai tikslai buvo įvardyti:

- 1) praktinė nauda pramonei ir prekybai,
- 2) parengtų principų pavyzdinis taikymas terminologijos ir leksikografijos darbams.

Po ilgo rūpestingo tyrinėjimo 11 vyriausybių sudarė darbo grupę. Pagrindinėms direktyvoms nustatyti buvo paskirtas terminologas ekspertas ir mašininių įrankių specialistas E. Wüsteris.

1968 m. pasirodė pagrindinis tomas (iš planuotų vokiečių, ispanų, rusų ir kt. kalbų tomų vienais metais anksčiau negu pagrindinis pasirodė vokiškasis). Jis apima 1401 sąvoką su apibrėžtimis anglų ir prancūzų kalbomis. Pagal galutinę *ISO/TC 37* ataskaitą struktūra yra tokia:

- 1) atitinka klasikinį žodyną (sutvarkytas pagal sritis, vadovaujantis dalia *UDK* numeracija kiekvienai sąvokai),

- 2) sąvokos yra „išdalijamos į korteles“ [daugiakalbių žodyną išdalijimas į sritis, iškirpus iš knygos ir suklijavus ant kortelių, ir tvarkymas pagal įvairius kriterijus pirmą kartą buvo pavartotas A. Achlomanno jo *ilustruotuose*

technikos žodynuose (ITW) ir nuo 1906 m. yra labai mėgstamas terminologų – normintojų (*ISO/DIN* ir kt.)) iki galutinio elektroninio varianto,

3) kalbos surikiuotos vertikalčiai,

4) kiek įmanoma didesnio terminijos tikslumo siekiama:

- pagal galimybes standartizuotomis apibrėžtimis,
- žodyno sandaros sutvarkymu,
- nuorodomis į giminines sąvokas, lyginant su skirtingomis tautinių kalbų sąvokų sistemomis, nuorodomis į nacionalinius norminimo institutus (prie sunormintų sąvokų),
- iliustracijų sistemomis (iliustracijos taip pat dažnai pageidautinos, bet jos negali perteikti abstrakčių sąvokų, todėl prie negalimų iliustruoti sąvokų pateiktos galimų sąvokų referencijos, pavyzdžiui, sąvokos „sriegimas“ iliustruoti neįmanoma, todėl pateikiami įvairių sriegių piešiniai),
- semantine rodyklių struktūra.

Tikslus darbo metodų aprašymas daro veikalą tarsi terminologijos vadovėliu tarp šios srities klasikinių veikalų. Nežinia, ar atsitiktinumas, kad jau 1923 m. tarsi atskirą *Enciklopedinio žodyno* dalį jaunasis E. Wüsteris paskelbė kuklų, bet kompaktišką terminų žodynėlį *Ma-infaka Esperanto-Vortaro prielementa* <...> *esperanto-germana kaj germana-esperanta kun nombroreferncoj*, kuris ir šiandien daro prestižinio tarptautinio projekto įspūdį.

Išvados

1998 m. renginiai ir publikacijos, skirtos E. Wüsterio 100-mečiui, atkreipė dėmesį į vertą saugoti ir toliau tyrinėti terminologijos pagrindėjo palikimą, neužmirštant ir jo interlingvistinių darbų. Didžiulis E. Wüsterio archyvas, dabar esantis *INFOTERMe* ir prižiūrimas Vienos universiteto, reikalauja detalaus tyrinėjimo, pageidautinas būtų ir naujai rastų rankraščių skelbimas. Pionieriškas E. Drezeno darbas, vadovaujant Sovietų Sąjungos terminologams, 1937 m. nutrūkęs dėl susidorojimo, nepaisant kai kurių pastangų, nėra pakankamai žinomas ir įvertintas. Terminologijos kodo idėja vis dar gyva. Šios užduoties skubumas buvo pabrėžtas Rygoje vykusioje konferencijoje, skirtoje E. Drezeno 100-mečiui, nes tai yra raktas „ypač svarbiam terminologijos tyrinėjimui ir taikymui“ (Felber 1994: 46). Prie

šio būtino palaikyti troškimo galima pridurti: tikėtina, kad bus suprasta, kokią svarbą vaidmenį esperanto ir kitos dirbtinės kalbos suvaidino terminologijos ištakose.

LITERATŪRA

- Auksoriūtė A., Labanauskienė S. 2002: Terminologija ir vertimų technologija daugiakalbėje informacinėje visuomenėje. – *Terminologija* 9, 122–128.
- Drezen E. 1935: *Pri problemo de internaciigo de science-teknika terminaro*. (El la rusa trad. A. Samojlenko), Moskvo–Amsterdam (= represo Drezen 1983).
- Drezen E. 1983: = represo de Drezen 1935. Kun postparolo de Alfred Warner, Saarbrücken.
- Drezen E. K. 1991: *Historio de la mondolingvo* 4. Plilar-igita eld., reviziita kaj komentita de S. Kuznecov, Moskva.
- Drezen E. K. 1992: *Historiaj Studoj*, Jekaterinburg.
- Felber H. 1994: East-West Cooperation in International Terminology Work in the 1930s: Drezen and Wüster. – *TermNet News*. Eds. J. Draskau, H. Picht.
- Gaivenis K. 2002: *Lietuvių terminologija: teorijos ir tvarkybos metmenys*, Vilnius.
- Kuznecov S. N. 1991: Drezen, lia verko, lia epoko. – *Drezen E.* 1991, 3–40.
- Stepanov N. 1992: Ernest Drezen – historiisto de Esperanto. – *Drezen E.* 1992, 5–9.
- Warner A. 1983: La internacia asimilado de science-teknika terminologio. – *Drezen E.* 1983, 82–90.
- Wüster E. 1974: *The Road to Infoterm. Two reports prepared behalf of UNESCO. Inventory of Sources of Scientific and Technical Terminology. A Plan for Establishing and International Information Centre (Clearighouse) for Terminology*, München.
- Дрезен Е. К. 1936: *Интернационализация научно-технической терминологии. История, современное положение и перспективы*, Москва–Ленинград.
- Aida ČIŽIKAITĖ
Vilniaus universiteto Kauno humanitarinis fakultetas
Muitinės g. 8, LT-44280 Kaunas
E. paštas aidute@mail.lt

Gauta 2004-10-04